

Nr 21.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckta motioner om överflyttning till utrikesutskottet av granskningen av statsrådsprotokollen i utrikesärenden.

Uti de likalydande, till konstitutionsutskottet hänvisade motionerna nr 14 i första kammaren av herr *Herlitz* och nr 27 i andra kammaren av herr *Fast* hemställas, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag till 1948 års riksdag om grundlagsändringar i syfte att överflytta granskningen av statsrådsprotokollen i utrikesärenden till utrikesutskottet».

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionerna.

I ett år 1931 avgivet betänkande med förslag angående vissa ändringar i riksdagens arbetsformer m. m. (SOU 1931:26) föreslogs bl. a. inrättandet av ett utrikesutskott. Detta skulle jämte beredningen av utrikesärenden också få till uppgift att handha granskningen av statsrådsprotokollen i dylika frågor. Kommittéförslaget lades år 1932 till grund för en proposition (nr 105) till riksdagen i bl. a. förevarande ämne. Konstitutionsutskottet (utl. nr 26), som tillstyrkte inrättandet av ett utrikesutskott, avstyrkte dock överflyttning dit av dechargeförfarandet i utrikesärenden. Såsom stöd härför anförde utskottet att detta förfarandes uppdelning på två utskott skulle äventyra möjligheten av en konsekvent tillämpning av enhetliga principer vid protokollsgranskningen. Vidare funnes det inrikespolitiska frågor, såsom vissa justitie- och vissa handelsdepartementsärenden, vilka ägde utrikespolitisk betydelse, men vilkas granskning även i fortsättningen skulle åvila konstitutionsutskottet, varigenom en viss dualism skulle uppkomma. Med hänsyn till dessa erinringar och då det i första hand vore av vikt, att utrikespolitiska ärenden i allmänhet med undantag av dechargeärenden, som intogs en särställning, gjordes till föremål för en i möjligaste mån enhetlig behandling inom riksdagen, fann utskottet att från det ifrågasatta utrikesutskottets kompetensområde borde undantagas protokollsgranskningen i utrikesärenden. Förslaget om inrättande av ett utrikesutskott avslogs av riksdagen.

År 1936 tillstyrkte konstitutionsutskottet (utl. nr 36) i anledning av väckt motion inrättande av ett utrikesutskott. Utskottet föreslog emellertid ej överflyttning dit av dechargeförfarandet i utrikesärenden. Som skäl härför anförde utskottet vad i förenämnda utlåtande år 1932 uttalats. Förslaget antogs av riksdagen som vilande och genomfördes år 1937.

I förevarande motioner föreslås, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning och förslag om grundlagsändringar i syfte att

överflytta granskningen av statsrådsprotokollen i utrikesärenden till utrikesutskottet. Tillräckliga skäl för ett förändrat ståndpunktstagande i frågan från riksdagens sida ha enligt konstitutionsutskottets mening ej förebragts i motionerna och föreligga ej heller. Såsom konstitutionsutskottet år 1932 framhöll, skulle dechargeförfarandets uppdelning på skilda utskott bl. a. äventyra möjligheten av en konsekvent tillämpning av enhetliga principer vid protokollsgranskningen. Det skulle också bli hart när omöjligt att på ett tillfredsställande sätt avgränsa utskottens kompetensområden i dechargefrågor; alla utrikesärenden i materiell mening finnas nämligen ej upptagna i statsrådsprotokollen över utrikesdepartementsärenden; och alla utrikesdepartementsärenden i teknisk bemärkelse äro ingalunda alltid utrikesärenden i materiell mening. Utskottet hemställer därför,

att förevarande motioner icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 10 juni 1947.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Jones Erik Andersson, Herlitz, Elmgren, Björck, John Gustavson, Sandberg, Söderdahl, Hjalmar Nilsson och Thun; samt

från andra kammaren: herrar Hallén, Fast*, Nordström i Torsby*, Nolin*, Hällgren, Lindmark*, Edberg, Dickson, fru Björck och herr Larsson i Stockholm*.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herrar *Herlitz* och *Fast*, vilka inom utskottet yrkat bifall till motionerna.